

OBSAH

Předmluva	9
I. ÚVOD DO POJIŠŤOVNICTVÍ	10
1. Historie pojištění a pojišťovnictví	15
1.1. Počátky pojištění a pojišťovnictví	15
1.2. Vznik a vývoj pojištění ve světě	15
1.3. Československé a české pojišťovnictví	17
II. VEŘEJNÁ POJIŠTĚNÍ	20
2. Veřejná pojištění	20
2.1. Sociální pojištění	20
2.2. Sociální politika státu	20
2.3. Sociální zabezpečení, jeho význam, struktura a základní pojmy	21
2.4. Státní zaopatření	22
2.5. Sociální pomoc a její formy	22
2.6. Sociální pojištění	23
2.7. Důchodové a nemocenské pojištění	24
2.7.1. Důchodové pojištění	24
2.7.2. Nemocenské pojištění	25
3. Zdravotní pojištění	26
3.1. Politika zdravotnického systému v ČR	26
3.2. Osobní rozsah zdravotního pojištění, vznik a jeho zánik	28
3.3. Plátcí zdravotního pojištění	28
3.3.1. Stát jako plátec zdravotního pojištění	29
3.3.2. Pojištěnec jako plátec veřejného zdravotního pojištění	29
4. Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy a nemoci z povolání	29
4.1. Právní úprava pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	30
4.1.1. Právní úprava pojištění provedená zákoníkem práce	30
4.1.2. Právní úprava pojištění provedená vyhláškou č. 125/1993 Sb.	31
4.2. Právní úprava odpovědnosti za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání	35
4.2.1. Výklad pojmu „pracovní úraz“	35
4.2.2. Výklad pojmu „nemoc z povolání“	37
4.2.3. Odpovědnost zaměstnavatele za škodu a možnosti liberace	37
4.2.3.1. Odpovědnost zaměstnavatele za pracovní úraz	38
4.2.3.2. Odpovědnost zaměstnavatele při vzniku nemoci z povolání	38
4.2.3.3. Liberační důvody zaměstnavatele v případě vzniku pracovního úrazu či nemoci povolání u zaměstnance	39
4.3. Pojistné plnění v případě vzniku pojistné události	40
4.3.1. Pojistné plnění poškozenému	40
4.3.2. Pojistné plnění náležející pozůstalým	40

III. SOUKROMÉ POJIŠTĚNÍ 41

5. Právní úprava soukromého pojištění	41
5.1. Právní úprava soukromého pojištění podle občanského zákoníku	42
5.1.1. Vymezení účastníků pojištění a náležitosti pojistné smlouvy	42
5.1.2. Obsah a předmět pojištění	43
5.1.3. Pojistné, pojistná událost, pojistné plnění	44
5.1.4. Počátek pojištění a doba trvání pojištění	44
5.1.5. Změna a zánik pojištění	44
5.1.6. Pojištění ve prospěch třetích osob	45
5.1.7. Vícenásobné pojištění	45
5.1.8. Pojištění smluvní a pojištění zákonné	45
5.1.9. Práva a povinnosti účastníků pojištění	46
5.2. Zákon o pojistné smlouvě	47
5.2.1. Podstata právní úpravy soukromého pojištění, obecná ustanovení	49
5.2.2. Účastníci pojištění, jejich práva a povinnosti	49
5.2.3. Pojistná smlouva	51
5.2.4. Pojištění cizího rizika a pojištění ve prospěch třetí osoby	52
5.2.5. Pojistné	53
5.2.6. Povinná pojištění	54
5.2.7. Promlčení	54
5.2.8. Vznik pojištění, pojistná doba, přerušení pojištění, zánik pojištění	54
5.2.9. Pojistné podmínky	56
5.2.10. Soukromá škodová a obnosová pojištění	56
5.2.10.1. Hranice pojistného plnění a související pojmy	57
5.2.10.2. Množné pojištění	58
5.2.10.3. Zachraňovací náklady (ust. § 32 Zákona)	59
5.2.10.4. Přechod práv na pojistitele (ust. § 33 Zákona)	60
5.2.11. Obnosové pojištění	61
5.2.11.1. Vymezení a základní pojmy	61
5.2.11.2. Důsledky předčasného ukončení pojistné smlouvy a nástroje, jak tomu předcházet	61
5.2.11.3. Životní pojištění	62
5.2.11.4. Úrazové pojištění	62
5.2.11.5. Pojištění pro případ nemoci	63
5.2.11.6. Pojistná ochrana osob, které se neúčastní veřejného zdravotního pojištění	63
5.3. Zákonná úprava povinně smluvního pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla	63
5.3.1. Stručná historie právní úpravy	63
5.3.2. Rozsah pojištění odpovědnosti za škodu	65
5.3.3. Česká kancelář pojistitelů (ČKP, příp. Kancelář)	66
5.3.3.1. Statut ČKP a její činnost	66
5.3.3.2. Garanční fond Kanceláře	66
5.3.4. Výluky z pojištění	68
5.3.5. Povinnosti pojištěného v případě vzniku škodní události	69
5.3.6. Limity pojistného plnění	69
5.3.7. Poskytnutí pojistného plnění	70
5.3.7.1. Plnění z garančního fondu Kanceláře	70
5.3.8. Právo pojistitele na úhradu vyplacené částky	71
5.3.9. Výjimky z pojištění a škoda způsobená provozem tohoto vozidla	73
5.3.10. Hraniční pojištění	73
5.3.11. Zánik pojištění odpovědnosti, povinnosti pojistníka a pojistitele	73

5.3.11.1. Zánik pojištění	73
5.3.11.2. Povinnosti pojistníka a pojistitele při zániku pojištění	74
5.3.12. Evidence pojištění odpovědnosti	74
5.3.13. Způsob a rozsah náhrady škody	75
5.3.14. Škodní zástupce	77
5.3.15. Stanovení pojistného, zohlednění předchozího škodního průběhu	78
5.4. Zákon o pojištnictví	79
5.4.1. Rozsah právní úpravy	79
5.4.2. Právní úprava provozu pojišťoven a zajišťoven	79
5.4.2.1. Tuzemská pojišťovna a zajišťovna	80
5.4.2.2. Základní kapitál tuzemských pojišťoven a zajišťoven	80
5.4.3. Technické rezervy pojišťovny a zajišťovny	81
5.4.3.1. Solventnost tuzemských pojišťoven a zajišťoven, garanční fond	82
5.4.3.2. Odpovědný pojistný matematik	82
5.4.3.3. Účetnictví pojišťoven a zajišťoven	82
5.4.4. Právní úprava zprostředkovatelské činnosti, povinné pojištění	83
5.4.5. Státní dozor v pojištnictví	83
5.4.5.1. Povolovací a schvalovací činnost dozoru	83
5.4.5.2. Kontrolní činnost ministerstva, finanční dozor, doplňkový dozor (viz ust. § 26 Zákona)	84
5.4.5.3. Nápravná opatření	84
5.5. Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí	85
5.5.1. Rozsah právní úpravy	85
5.5.2. Zprostředkovatelská činnost v pojištnictví a subjekty působící v oblasti zprostředkovatelů pojištění	85
5.5.2.1. Vázaný pojišťovací zprostředkovatel	86
5.5.2.2. Podřízený pojišťovací zprostředkovatel	86
5.5.2.3. Pojišťovací agent	86
5.5.2.4. Pojišťovací makléř	87
5.5.2.5. Pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským státem není ČR	87
5.5.3. Samostatný likvidátor pojistných událostí	88
5.5.4. Odpovědný zástupce právnické osoby	89
5.5.5. Povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí	89
5.6. Harmonizace české právní úpravy s právem ES	89
5.6.1. Právní úprava pojištnictví v ES	89
5.6.2. Právní normy ES v pojištnictví	90
5.6.3. Proces harmonizace právní úpravy ČR s právem Evropských společenství	90
6. Subjekty podnikající v soukromém pojištnictví	91
6.1. Pojišťovny	91
6.1.1. Úloha a postavení pojišťoven	91
6.1.2. Obchod	92
6.1.3. Taxace	92
6.1.4. Správa pojištění	93
6.1.5. Pojistně-technické oddělení (PTO)	93
6.1.6. Likvidace pojistných událostí	94
6.2. Zajišťovny	94
6.3. Zprostředkovatelé pojištění a zajištění (pojišťovací zprostředkovatelé)	95
6.3.1. Význam a postavení pojišťovacích zprostředkovatelů na pojišťovacím trhu	95

6.3.2. Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů	95
7. Ostatní subjekty pojistného trhu	96
7.1. Česká kancelář pojistitelů (ČKP)	96
7.2. Česká asociace pojišťoven (ČAP)	97
7.3. Asociace českých pojišťovacích makléřů (AČMP)	97
7.4. Komora samostatných likvidátorů pojistných událostí	98
8. Odvětví soukromého pojištění	98
8.1. Soukromá pojištění a jejich členění	98
8.1.1. Pojištění obnosová a pojištění škodová	99
8.1.2. Pojištění životní a pojištění neživotní	99
8.1.3. Některá další členění pojištění	100
8.2. Pojištění osob	102
8.2.1. Životní pojištění	102
8.2.1.1. Význam životního pojištění	102
8.2.1.2. Předmět životního pojištění	103
8.2.1.3. Pojistné, jeho výpočet a složky pojistného (brutto-netto pojistné, správní náklady)	103
8.2.1.4. Změny v pojistné smlouvě, předčasné ukončení pojistné smlouvy, odkupné	105
8.2.1.5. Opce v životním pojištění	106
8.2.1.6. Pojištění riziková, rezervotvorná a smíšená	107
8.2.1.7. Nejdůležitější druhy životního pojištění (úvěrové, kapitálové, investiční)	107
8.2.1.8. Státní podpora životního pojištění	110
8.2.1.9. Podmínky a uplatnění daňového odpočtu ze zaplaceného pojistného	111
8.2.1.10. Daňové zvýhodnění pojistného plnění	111
8.3. Neživotní pojištění osob - úrazové pojištění, soukromé zdravotní a sociální pojištění	112
8.3.1. Význam neživotních pojištění osob	112
8.3.2. Soukromé zdravotní a sociální pojištění	113
8.4. Pojištění majetku	114
8.4.1. Předmět pojištění, členění pojištění, základní pojmy	114
8.4.1.1. Pojistná částka a pojistná hodnota	115
8.4.1.2. Podpojištění, přepojištění a pojištění na první riziko	115
8.4.1.3. Věc vlastní, věc cizí, soubor věcí	116
8.4.1.4. Základní rozčlenění pojištění majetku	117
8.4.2. Pojištění pro případ požárení či zničení věci živelní událostí	117
8.4.3. Pojištění pro případ škod způsobených krádeží vloupáním a loupežným přepadením	118
8.4.4. Pojištění technických rizik	119
8.4.4.1. Pojištění stavebně montážní	119
8.4.4.2. Pojištění strojů a strojních zařízení	121
8.4.4.3. Pojištění elektrotechnických zařízení	121
8.4.5. Havarijní pojištění (kasko pojištění)	121
8.4.6. Pojištění zbožových zásilek (cargo pojištění)	122
8.4.6.1. Předmět a rozsah pojištění	122
8.4.6.2. Formy a způsob sjednávání pojištění	123
8.4.7. Zemědělské pojištění	124
8.4.7.1. Současný stav pojištění	124
8.4.7.2. Předmět pojištění	125

8.5. Pojištění odpovědnosti za škodu	125
8.5.1. Předmět pojištění, formy pojištění.....	125
8.5.2. Povinná pojištění v odpovědnosti za škodu	126
8.5.2.1. Pojištění odpovědnosti občanských rizik	128
8.5.2.2. Pojištění odpovědnosti podnikatelských rizik	129
8.6. Pojištění záruky a pojištění úvěru	132
8.6.1. Pojištění záruky.....	132
8.6.1.1. Předmět pojištění	132
8.6.1.2. Formy a typy záruky.....	133
8.6.2. Pojištění úvěru	134
8.6.2.1. Předmět pojištění	134
8.6.2.2. Jednotlivé druhy úvěrových pojištění a pojistitelé na českém trhu toto pojištění sjednávající	134
8.7. Pojištění právní ochrany.....	135
8.7.1. Předmět pojištění	135
8.7.2. Čekací (karenční) lhůta a poskytování kauce.....	135
8.7.3. Pojistné produkty a rozsah poskytované právní ochrany	136
8.8. Pojištění přerušení provozu - „šomážní pojištění“	137
8.8.1. Význam a historie pojištění.....	137
8.8.2. Pojistná hodnota a období hodnocení, doba ručení, doba přerušení provozu.....	139
8.8.3. Plné pojištění, pojištění hrubých příjmů, roční a področní délka ručení	140
8.8.4. Obvyklé a zvláštní formy pojištění přerušení provozu	141
8.9. Cestovní pojištění	141
8.9.1. Základní pojištění a základní asistenční služby v rámci cestovního pojištění	141
8.9.2. Komplexní pojištění a komplexní asistenční služby	142
9. Řízení a přenos rizik v pojištnictví.....	142
9.1. Důvody přenosu rizika v pojištnictví a vysvětlení základních pojmů	142
9.1.1. Vysvětlení základních pojmů.....	143
9.1.2. Atomizace rizika	143
9.1.3. Zvýšení upisovací kapacity pojistitele.....	143
9.1.4. Zmírnění dopadů nepříznivého škodního průběhu	144
9.1.5. Zmírnění dopadu chybné kalkulace pojistného	144
9.1.6. Poskytování odborné pomoci	144
9.2. Formy a typy přenosu rizika	144
9.2.1. Soupojištění	144
9.2.2. Zajištění.....	144
9.2.2.1. Historie zajištění	145
9.2.2.2. Rozdělení zajištění podle formu, typu a dalších hledisek	146
9.2.2.3. Zajišťovny	147
9.2.2.4. Formy zajištění	150
9.2.2.5. Typy zajištění	151
9.2.2.6. Kombinované zajistné programy	154
9.2.2.7. Zajistné smlouvy a klausule obligatorních zajistných smluv.....	156
9.2.2.8. Současný vývoj klasického zajištění	157
9.2.2.9. Finanční zajištění	158
9.2.2.10. Alternativní přenos rizik ART.....	159
9.3. Underwriting.....	160
9.3.1. Underwriter, rozsah jeho pravomocí a povinností	161
9.3.2. Riziková zpráva	162

IV. PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ SE STÁTNÍM PŘÍSPĚVKEM	163
V. DOZOR V POJIŠTOVNICTVÍ A V PENZIJNÍM PŘIPOJIŠTĚNÍ	164
10. Dozor v pojišťovnictví České republiky	164
10.1. Právní rámec pro výkon dozoru v pojišťovnictví.....	165
10.1.1. Institucionální formování dozoru.....	166
11. Dozor v penzijním připojištění České republiky	166
11.1. Právní rámec pro výkon dozoru v penzijním připojištění.....	166
11.2. Institucionální formování dozoru.....	166
12. Dozor v pojišťovnictví ve státech EU a ve světě	167
12.1. Lamfalussyho členění finančního trhu.....	167
12.2. Výbor evropských dozorových orgánů v pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění.....	168
12.3. Mezinárodní asociace dozorů v pojišťovnictví.....	169
12.4. Mezinárodní asociace dozorů v penzijním pojištění.....	171
13. Státní dozor v pojišťovnictví České republiky	171
13.1. Základní aktivity státního dozoru.....	172
Přílohy	173
Příloha č. 1 k zákonu č. 363/ 1999 Sb., o pojišťovnictví.....	174
Příloha č. 2 Vybraná ustanovení Občanského zákoníku.....	176
Příloha č. 3 Vybraná ustanovení zákona č. 37/ 2004 Sb., o pojistné smlouvě.....	187
Příloha č. 4 Seznam pojišťoven.....	189
Příloha č. 5 Vybrané právní předpisy ČR vztahující se k pojištění.....	199
Příloha č. 6 Právní akty EU k pojišťovnictví.....	202
Bibliografie	205
Soupis bibliografických citací	207